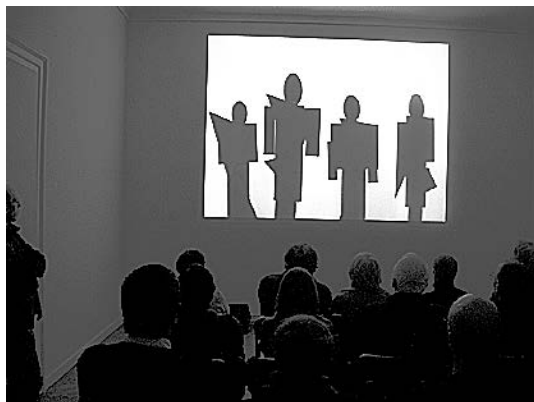

PILOT04 - EKSPERIMENTALNO-ISTRAŽIVAČKI PROGRAM

TIHOMIR MILOVAC □ Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb

Program Pilot04 održan je tijekom 2004. godine u Muzeju suvremene umjetnosti, točnije, u prostoru Studija koji smo definirali kao prostor manjih izložbi i događanja (*project room*).

Metodologija Pilota 04 bila je brza izmjena različitih vrsta događanja za koja možemo reći da primjenjuju suvremene načine umjetničkih komunikacija. Heterogenost programa karakterizirala je različitost umjetničkih disciplina, postupaka i strategija, kao i oblika prezentacije. Ukupno je realizirano 40 programa izložbi, akcija, performansa, predavanja i radionica, uz sudjelovanje 50-ak umjetnika te uz potporu približno 3 000 posjetitelja.

Zašto je uopće pokrenuta ta programska akcija? Odgovora je više. Naime, projekt je nastao zbog barem dva osnova motiva. Jedan je muzeološke prirode, pri čemu je rad na programu pokušaj praktičnog promišljanja prirode muzeja suvremene umjetnosti, pogotovo s mišlju o perspektivi kvalitetnih uvjeta rada kakvi će biti u novom Muzeju suvremene umjetnosti koji je u gradnji. Drugi je motiv kritičarsko-teoretičarske prirode i prije svega je propitivanje odnosa umjetnosti i stvarnosti kao ključnog pitanja svih relevantnih oblika suvremenoga umjetničkog izraza danas. Moj je dojam, kao *insidera* u Muzeju suvremene umjetnosti, bio da se Muzej u proteklom razdoblju našao u negativnoj poziciji prema umjetničkoj sceni i prema javnosti općenito. Uzrok tome bio su uglavnom niz događaja tijekom prošlih godina unutar Muzeja i oko njega, a zbog kojih je Muzej zasluženo dobio loš imidž. Na neki je način bio obilježen kao nekomunikativna, nesamostalna i problematična ustanova i zbog nekoliko ozbiljnih izložbenih promašaja stručno upitna. Mišljenje javnosti treba poštovati, pa i onda kada je negativno, treba poštovati kritiku koja se posljednjih godina posve otvoreno čula, pa, krenemo li od pozicije da je suvremena umjetnost prostor komunikacije a djelatnost muzeja suvremene umjetnosti stvaranje tog prostora, tada nama kustosima ne preostaje drugo nego da realiziramo komunikacijski prostor između umjetnika i javnosti.

Usto, poticaj osmišljavanju takvog programa bila je i pozitivna konkurencija koju vidim u odličnim rezultatima niza nevladinih udruga i organizacija u Zagrebu i Hrvatskoj, u aktivnosti mnoštva manjih galerija i institucija koje djeluju na razvijanju komunikacijskog prostora i dijaloške forme između umjetnosti i javnosti. Pri koncipiranju Pilota04 činilo mi se važnim u Muzej privući kako brojne umjetnike, tako i mlade kustose koji do tada nisu imali priliku sudjelovati u sličnim projektima, a većini je to bila prva prilika realizacije projekata u muzejskoj instituciji. Zato mi se dobrom učinila ideja pozvati na suradnju mlade kolege kustose Željku Himbele, Jasnu Jakšić, Leilu Topić, Ivanu Mance, Sunčicu Ostojić, Antoniju Majaču, Olgu Majcen i Marka Goluba. Jednako mi se važnom činila pretpostavka da će Pilot04 privući posve novu i neopterećenu publiku koja će Muzej prihvatiti kao svoj prirodni prostor. Tako se nekako i dogodilo. Zbog kratkog trajanja programa, od jednokratnih događanja do najviše sedmodnevnog trajanja izložaba, bili smo svjesni da će programi uglavnom motivirati publiku za posjet otvorenjima, što se s trajanjem programa pokazalo zanimljivim fenomenom. Ipak, velik dio projekata privukao je znatan broj posjetitelja u Muzej i drugih dana, jer je program Pilot04 gotovo cijelu 2004. godinu bio jedina izložbena aktivnost Muzeja u njegovu matičnom izložbenom prostoru kojim se sve manje koristimo za veće izložbene projekte.

Različita otvorenja koja su uslijedila posjećivala je u početku i različita publika, ona koja je bila bliska konkretnom programskom sadržaju i koja, po pravilu, do tada nije posjećivala Muzej. Ubrzo je publika počela dolaziti i na ostala otvorenja, a broj posjeta se povećavao s činjenicom osvještavanja projekta Pilot04 u javnosti. U kontaktu s javnošću Pilot04 nije se koristio skupim oblikom informiranja tiskanim pozivnicama, nego su sve informacije slane

elektroničkom poštom na velik broj osobnih adresa i internetskih distributera. Dakle, informacija o programu bila je široko distribuirana i zato je javnost vrlo jasno percipirala projekt i naviknula se na njegovo postojanje, pa kad u 2005. godini više nije nastavljen, mnogi su, premda nisu bili redovita publika projekta, sa žaljenjem zaključili da bi takav program trebao biti stalna praksa Muzeja.

Treba reći da je proračun programa bio obrnuto proporcionalan broju ostvarenih programa. Sa 30 000 kuna poticaja od Ureda za kulturu grada Zagreba realizirano je ukupno 40 programa. Ipak, stvarni su troškovi bili veći jer je Muzej dao organizacijsku i tehničku pomoć i opremu za realizaciju kojom su se umjetnici koristili u galerijskoj prezentaciji.

Govoreći o prirodni realiziranog programa, moguće ga je okvirno raščlaniti na umjetničke, informativne i zabavne sadržaje. Pojam zabave pritom je upotrijebljen uvjetno jer je za program Pilot04 posebno osmišljen izložbeni oblik koji smo, prema jednom davnom konceptualnom radu Mladena Stilićevića, nazvali *Juriš kolači*, a kojim smo na vrlo neformalan način obilježavali datume iz nepisane povijesti umjetnosti, uglavnom datume rođenja umjetnika. Informativne sadržaje činile su prezentacije ostvarenih umjetničkih, arhitektonskih i izlagačkih/kustoskih projekata ili onih u nastajanju. Dakako, najveći dio programa činili su brojni umjetnički projekti zamišljeni i realizirani upravo za program Pilot04.

Program Pilot04:

Jeanne Fremaux i Ana Hušman, (vj koncert) 9. veljače 2004.; Dalibor Martinis: *Krajolik promjenjivog rizika*, 9. veljače 2004.; *Juriš kolači* Duško Gačić: *Složeni osjećaj* (anim. film), 11. veljače 2004.; Mario Mišković: *cow Cowboy*, 16.-22. veljače 2004.; *Visura Aperta* (prezentacija) 25. veljače 2004.; *Juriš kolači* Željko Kipke: *Crno crnje od crnog 1985.-2003.*, 3. ožujka 2004.; Nika Radić: *Čahura*, 8.-13. ožujka 2004.; Bojan Gagić: *Remix Mangelos*, 14. ožujka 2004.; Penezić/Rogina: *Idi pa vidi* (prezentacija Žarko Paić, Nigel Whiteley); *Metamedijalnost-hrvatski video*, 2.-3. travnja 2004.; Allen Grubešić: *Halcyon*, 5.-10. travnja 2004.; Elke Kristufek: *Odišlo kao tijelo* (radionica) 16.-25. travnja 2004.; Lasse Lau: *Who Says Beuys Like Pink*, 26.-30. travnja 2004.; Ana Belošević i Ana Šerić: *Theory in Practice* (reality show) 7.- 9. svibnja 2004.; Zoran Pavelić: *Kulmerove peći*, 10-15. svibnja 2004.; *Juriš kolači* Zoran Pavelić: *Achtzene Werke*, 12. svibnja 2004.; Željko Božičević: *Rage Map*, 24.-29. svibnja 2004.; Ivan Fiolić: *Novi radovi*, 31. svibnja - 6. lipnja 2004.; *Autoreferencijalnosti - hrv.video*, 7.-13. lipnja 2004.; Nikolina Ivezić: *Čudo na Filozofskom fakultetu*, 18.-24. lipnja 2004.; Ben Cain i Tina Gverović: *Dva puta*, 28. lipnja - 4. srpnja 2004.; Harrel Fletcher, 5.-11. srpnja 2004.; Dalibor Martinis: *Krajolik promjenjivog rizika* (polugodišnji izvještaj), 8. srpnja 2004.; Frane Rogić: *Ö + _ + ?*, 6.-12. rujna 2004.; Josip Zanki: *Antologija govora* (performans), 13. rujna 2004.; Željko Jerman: *30 minuta vječnosti*, 20.-26. rujna 2004.; Galeb Vekić: *Luksuz*, 4.-10. listopada 2004.; Toni Meštrović: *Abyssos*, 18.-24. listopada 2004.; Berislav Šimičić: *Akril na bazi vode II*, 25.-31. listopada 2004.; Damir Očko: *Živim sam u svome raju*, 2.-7. studenoga 2004.; Vladimir Čajka: *Plakati*, 8.-14. studenoga 2004.; Kata Mijatović: *Markitin san* (performans), 25. studenoga 2004.; Zoran Todorović: *Akcija*, 26. studenoga 2004.; Vlatko Vinček: *Metanoia*, 27. studenoga 2004.; Božena Končić Badurina: *Satima* (performans), 19. studenog - 5. prosinca 2004.; Sonja Vuk: *Cosmoclub*, 6.-12. prosinca 2004.; M.G. Taylor: *Vi ne samo da gledate čaroliju, čarolija se događa Vama*, 13.-19. prosinca 2004.; Silvio Vujičić: *Darkroom*, 21.-24. prosinca 2004.; *Plavo srce omega* (prezentacija), 27. prosinca 2004.; Dalibor Martinis: *Krajolik promjenjivog rizika* (podjela dividendi), 27. prosinca 2004.

Primitljeno: 1. lipnja 2005.

PILOT04 - EXPERIMENTAL RESEARCH PROGRAMME

The Pilot 04 programme was held during 2004 in the Museum of Contemporary Art in Zagreb, in the project room intended for small exhibitions and events.

The Pilot 04 methodology was a quick exchange of different types of events that use contemporary methods of artistic communication. The programme was characterised by different artistic disciplines, procedures and strategies as well as the form of presentation. According to Tihomir Milovac, the project developed from two basic motives. The first is of a museological nature where the work on the programme is an attempt of practical thinking regarding the nature of a museum of contemporary art, especially in view of the high quality of the working conditions such as the ones that are envisaged in the Museum of Contemporary Art that is being built. The second motive is of a critical and theoretical nature that examines the relation of art and reality as a key question for all relevant forms of modern artistic expression today.

Forty programmes were realised in total that included exhibitions, performances, lectures and workshops with the participation of fifty artists.

